

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Elementa Doctrinae De Circvlis Coelestibvs, Et Primo
Motv**

Peucer, Kaspar

Vitebergae, 1576

VD16 P 1990

De Horarvm Discrimine.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56559)

DE HORARVM DISCRIMINE.

Ἵρας vocarunt veteres tum anni quatuor tempora, Ver, Æstatem, Autumnum, & hyemem, tum duodecimas cuiuslibet diei partes. Noctem enim fere non tam in horas, quàm excubias, militari more, distinxerunt. Nomen habent ἀπὸ τῆς διωρίσεως τὰ ἀρσιματα τῆς ἡμέρας. Sunt autem horæ duplices, Æquales & Inæquales.

Inæquales, sunt duodecimæ partes quorumlibet dierum, seu breuium seu longiorum. Quantum hec spacium amplectantur, & quantum ab equalibus differant, arcus æquatoris, qui cum sex signis interdiu emergentibus coaritur, in 12. distributus ostendit. Vetustas κωρικῶς, id est, temporales, vocant, hisq; solis, ut ex Plinio, Palladio, Ptolemæo, & sacrarum literarum historia constat, vsa est. Notus est Euangelij locus de duodecim horis diei. Noti sunt & Græci versus,

Ἐξ ὥραι μόχοις ἰκανώτατ. αἰ δὲ μετ' αὐτὰς
 ζῆθι λέγουσι
 βροτοῖς.

Sex horæ tantum rebus tribuantur agendis,

Viucere post illas litera zetha monet.

Et tales intelligendæ sunt ubiq; in historia sacra quando horarum mentio fit.

Æquales

Æquales horæ sunt vicesimæ quartæ partes totius spaciij, quod diem noctemq; complectitur, & colliguntur ex quindenis gradibus seu temporibus æquatoris, arcu æquatoris, qui interdum cum sex confinis signis zodiaci oritur, in 15. dissipato. Græci ἰσημερινὰς, latini æquinoctiales & æquidiales nominant. Constant hæ eadẽ perpetuo quantitate, suntq; in vsu ferè omnibus gentibus, cum illæ diebus prorogatis extendantur, decurtatis vicissim contrahantur, & exoleuerint iam, sublata ex vsu & memoria vulgi. Longe enim commodior vsus est & expeditior ac facillior ratio æquinoctialium horarum, quam temporalium, præsertim cum accesserit artificiosissima horologiorum fabrica, quæ ex rotulis ferreis dentatis, certa ratione coagmentatis, & appenso pondere velut tractis ac circumactis, horas illas æquales aptissime discernunt & designant. Romani horas suas inæquales distinguebant clepsydri, aqua continuo stillantibus, quam vel augebant copiosiore adfusa, vel exhauriebant, pro vt dies vel producerentur vel decrescerent.

Reducuntur autem horæ inæquales ad æquales, arcu æquatoris, qui vnã inæqualium constituit, ducto in totum inæqualium horarum numerum, productoque; rursus in 15. distributo. Æquales vero inæquales conuertuntur ratione contraria.

Q

De

De duodecim diei naturalis partibus.

DIES naturalis constat 24. horis æquinoctialibus. Est igitur velut AS, cuius partes sunt

Deunx	22	11
Decunx	20	12 $\frac{5}{12}$
Dodrans	18	3 $\frac{6}{12}$
Res	16	4 $\frac{2}{12}$
Septunx	14	7 $\frac{3}{12}$
Semis	12	12 $\frac{1}{12}$
Quincunx	10	5 $\frac{2}{12}$
Triens	8	12 $\frac{1}{12}$
Quadrans	6	1 $\frac{3}{12}$
Sextans	4	4 $\frac{1}{12}$
Vncia.	2	1 $\frac{6}{12}$

Latini veteres, ut diem, ita horam in 12. distribuerunt partes, quas appellationibus partium ASis perinde nominarunt, ut gradus unius partes: quem admodum tabella supra posita monstrat.

Exempla vero illarum appellationum sunt apud Plinium lib. 2. cap. 14. & lib. 18. cap. 32. & alibi.